

Мілева Айнштайн

Драма відомої сербської письменниці Віди Огненович «Мілева Айнштайн» базується на фактах біографії однієї з перших сербських жінок-учених, які працювали в царині фізики і математики. Мілева Марич, перша дружина Альберта Айнштейна, до сьогодні залишається дещо загадковою постаттю. Віда Огненович вводить читача до фізичних лабораторій і до приватних покоїв славетного подружжя, оповідаючи про перемоги й поразки, прокляття душевної хвороби і драму безмежного кохання. «Мілева Айнштайн» ставить перед читачами складні питання жіночої емансипації, однозначні відповіді на які дати нелегко. Біографічна лінія, яка показує народження, розвиток і занепад любовного, інтелектуального і шлюбного зв'язку між двома фізиками, угорською сербкою Мілевою Марич і німецьким євреєм Альбертом Айнштайном, насправді є лише основою драми...Центральне місце у цій багатоплановій конструкції посідає питання, яке пов'язане не з суспільним життям (прогресом, війною, емансипацією), а з найінтимнішим: чи існують межі відданості в коханні і чи абсолютна самовідданість є запорукою справжньої любові? Іван Меденіца, Време

колекція театральна

Віда Огнєнович
МІЛЕВА АЙНШТАЙН

*Цей переклад було здійснено за підтримки
Міністерства культури і засобів масової інформації
Республіки Сербія*

*This translation is printed with support
of the Ministry of Culture and Media
of the Republic of Serbia*

Република Србија
Министарство културе и информисања

Анетти
ВИДАВНИЦТВО
АНТОНЕНКО

Vida Ognjenović

MILEVA
AJNŠTAJN

STUBOVI KULTURE

Віда Огнєнович

МІЛЕВА
АЙНШТАЙН

*З сербської переклала
Алла Татаренко*

ВИДАВНИЦТВО АНЕТТИ АНТОНЕНКО
ЛЬВІВ

ББК 84(4 Сер)

О 38

**Віда Огнєнович
МІЛЕВА АЙНШТАЙН**

П'єса

З сербської переклала Алла Татаренко

Перекладено за виданням:

Ognjenović, Vida, 1941-

Mileva Ajnštajn// Drame 3. – Beograd : Stubovi kulture, 2002

ISBN 86-7979-029-X

Copyright © «Stubovi culture»

Драма відомої сербської письменниці Віди Огнєнович «Мілева Айнштайн» базується на фактах біографії однієї з перших сербських жінок-учених, які працювали в царині фізики і математики. Мілева Марич, перша дружина Альберта Айнштайна, до сьогодні залишається дещо загадковою постаттю. Віда Огнєнович вводить читача до фізичних лабораторій і до приватних покоїв славетного подружжя, оповідаючи про перемоги й поразки, прокляття душевної хвороби і драму безмежного кохання.

Усі права застережені. Жодну частину цього видання не можна перевидавати, перекладати, зберігати в пошукових системах або передавати у будь-якій формі та будь-яким засобом (електронним, механічним, фотокопіюванням або іншим) без попередньої письмової згоди на це ТОВ «Видавництво Анетти Антоненко».

ISBN 978-617-7192-64-9

ISBN 978-617-7192-29-8

Серія «Колекція театральна»

© Arhipelag, 2016

© Алла Татаренко,

український переклад, 2016

© Видавництво Анетти Антоненко, 2017

ДІЙОВІ ОСОБИ

ПАН МАРИЧ
МАРІЯ
ЗОРКА
ПРОФЕСОР ВЕБЕР
МІЛЕВА
АЛЬБЕРТ
ГРОССМАН
ЕРАТ
РУЖИЦА
МІЛАНА
ГЕЛЕНА
МІШЕЛЬ
КОНРАД
МОРИЦЬ
ГАНС АЛЬБЕРТ
ЕДУАРД-ТЕТЕ
СЛУЖНИЦЯ
ФОТОГРАФ
ХЛОПЧИК I
ХЛОПЧИК II

ЧАСТИНА І

ЇДЕ ПОШТАР

(Маєток родини Маричів у Качі. Літня ніч перед світанком. Тиша, тільки час від часу озивається цвіркун або якийсь нічний птах, ніби повідомляючи про наближення світанку. У садку перед будинком худорлява дівчинка перелякано озирається довкола, тремтячи від нічної свіжості, когось кличе і уважно до чогось прислухається).

ЗОРКА: Зунзіка-а-а-а! Зунзі-і-і!

(Прибігає заспана жінка у нічній сорочці).

МАРІЯ: Що сталось, чому ти на ногах о цій порі?

ЗОРКА: Мамо, немає Зунзіки!

МАРІЯ: Ганяє мишей десь в коморі, прийде, щойно розвидниться.

ЗОРКА: Т-с-с-с! Їде поштар.

МАРІЯ: Який поштар, дитинко, ще ціла година до світанку!

ЗОРКА: Ось, чуєте? Трам-та-там! Трам-та-там!

МАРІЯ: Гаразд, чую. Ходімо тепер до дому.

ЗОРКА: Немає Зунзіки!

МАРІЯ: Зранку вона тобі застрибне на подушку, як і щоранку, а тоді приїде поштар, привезе листа від Міци, дасть тобі віжки, щоб правити кіньми...

ЗОРКА: Ні, мамо, я боюся поштаря!

МАРІЯ: Ходімо зараз любенько до дому, там тобі немає чого боятись!

ЗОРКА: Ні-і, не залишай мене!

МАРІЯ: Ти розбудиш батька!

ЗОРКА: Нехай прокидається, щоб зустріти поштаря! Ой мамо, хто знає, що нам бідна Міца пише. Вона там сама, а вам байдуже! Ви вигнали її, вам байдуже! І Зунзіку ви вигнали, і Шешу...

МАРІЯ: Зоро, не починай зараз знову стару історію!

ЗОРКА: Так, ви всіх їх вигнали, ще лишилось мене й тата вигнати...

МАРІЯ: Давай іди і гарненько лягай.

ЗОРКА: Чому я маю лягати, чому я маю лягати, я не немовля! Так, Ви вигнали і Вушаночку, і Брню, і Клубочка, і Цукера... і...

МАРІЯ: Як це ми їх вигнали, дитино, що ти розказуеш! Добре тобі тато сказав, що вони всі повернуться, коли похолодає.

ЗОРКА: Ні, це ви їх вигнали. І Міцана, і Помпончика, і Ціліку, і Зуцу, і Муфчика, і Фркушу...

МАРІЯ: От побачиш, вони всі повернуться, нехай тільки мине літо.

ЗОРКА: То чому ж вони не приходять? Тато сказав, як скосять жито, і коли покоротшає день, і коли запахне холодом... а їх ніде нема. Я питаю, де вони, а він каже: котячі справи, облиш їх, нехай потиняються мишачим царством, нехай напуються, набігаються і вилиняють. Як тільки похолодає, твій котячий полк повернеться до теплого кутка...

МАРІЯ: Так і буде, побачиш!

ЗОРКА: То де ж вони, якщо так буде? Чому не приходять?

МАРІЯ: Ще літо, ще не похолодало.

ЗОРКА: Як же не похолодало, як? Помацай мої руки!

МАРІЯ: Ой, ти змерзла! Негайно назад до ліжка!
Ну ж бо!

ЗОРКА: Вони ніколи не прийдуть! Міца теж ніколи не приїде! Всі пішли звідси назавжди! І Зунзіка, і Шеша, і Вушаночка, і Клубочок, і Брня, і Цукер, і Помпончик, і Міцан, і Ціліка, і Зуца, і Муфчик, і Фркуша, і Хвостик, всі! Я ніколи більше не побачу ні Міци, ні кицьок...

МАРІЯ: Не можна так говорити! Міца дуже засмутилася б, якби тебе почула...

ЗОРКА: Т-с-с-с, ось він!

МАРІЯ: Хто?

ЗОРКА: Поштар! Як жахливо риплять колеса, ой, у мене болять вуха...

(З дому не поспішаючи виходить пан Марич у ранковому шлафроку, дивиться, що відбувається, підходить до Зорки).

ПАН МАРИЧ: Що то тут у вас за ранковий променад?
Доброго ранку-у!

ЗОРКА: А-а-а!

ПАН МАРИЧ: Не бійся, Зоріцо, тато каже тобі «Доброго ранку».

ЗОРКА: Батьку, їде поштар, ви чуєте двоколку?

ПАН МАРИЧ *(прислухається)*: Невже? Так рано? Ну чудово, запросимо його поспідати, ти його покличеш...

ЗОРКА: Ні, тату, знаєте, як я боюсь!

ПАН МАРИЧ: Ти анітрохи не боїшся, Зоріцо. Ти знаєш, ми сказали, що поштар — добрий, його тут всі знають...

ЗОРКА: Я боюсь усіх!

ПАН МАРИЧ: Це тобі так здається, тобі потрібно звільнитись від того страху...

ПЕДАГОГІЧНИЙ ЗЛОЧИН

(Кабінет доктора Вебера, професора фізики цюріхського Політехнікуму. Серед чисельних машин і апаратів для дослідів та навчання — масивний робочий стіл, завалений різними інструментами, мотками дроту, трубками та папками зі студентськими роботами. Полиці повні книжок. Професор, поважний пан в обпаленому шкіряному фартуху, одягнутому поверх чорного редингота, у захисній шапочці, натягнутій аж до брів, саме зараз неухважно гортає якусь студентську роботу і стежить за стукотінням електричного апарату, з якого час від часу вириваються іскри, що в калігаріївській напівтемряві лабораторії виглядає як якесь чаклування. Пізніє літо. Час вступних іспитів).

ВЕБЕР (натискає на кнопку. Лунає дзвінок): Заходьте, колего!

(Машина починає іскрити сильніше. Вебер дивиться на годинник, записує час і вимикає машину, щоб після невеличкої паузи знову її запустити. Іскри сиплються. Тимчасом до кабінету входить дівчина в темному костюмі і білій блузі з великим мереживним комірцем. В руках у неї купка книжок, сумочка, парасоля. Вона стоїть біля дверей і чекає, щоб професор до неї звернувся).

ВЕБЕР: Бачите, колего, Ви якраз застали формулу $A=P_1 - P_2$ *in flagranti!* А зараз треба бути уважним, бо тут за мить може статися крібле-крабле-бумс!

МІЛЕВА: Доброго дня!

(Вебер аж тепер дивиться в її бік. Рвучко підводиться, знімає шапочку).

ВЕБЕР: Пардон. Я думав, що це студент. Вибачте. Професор Вебер. З ким маю честь?

МІЛЕВА: Мілева Марич.

ВЕБЕР: Так? Чим можу допомогти?

МІЛЕВА: Я — кандидат номер п'ять.

ВЕБЕР: Прошу?

МІЛЕВА: Кандидат номер п'ять.

ВЕБЕР: Який кандидат?

МІЛЕВА: Кандидат на вивчення фізики. Я склала письмовий іспит. Це мою роботу Ви тримаєте в руках.

(Показує на папку, яку тримає Вебер).

ВЕБЕР: Це Ваша робота?

МІЛЕВА: Так.

(Вебер витріщається на дівчину. Потім кидає папери на стіл, ніби опікся).

ВЕБЕР: Святий Боже і Свята мати-рятівнице, про-року Ісає, всіх дванадцять апостолів, на чолі з Фомою невірющим, чи бачите ви це чудо?

МІЛЕВА: Прошу?

ВЕБЕР: Я не Вас питаю.

МІЛЕВА: Вибачте.

ВЕБЕР: Чи Ви, *liebes Fräulein*, знаєте взагалі, що я викладаю?

МІЛЕВА: Знаю. Фізику.

ВЕБЕР: Тоді ви, напевно, не знаєте, що таке фізика!

МІЛЕВА *(трохи подумавши)*: Знаю. Наука про прин-ципи, за якими діє природа.

ВЕБЕР. Так. І?

МІЛЕВА: Я хотіла би вчитись у Вашій групі.

ВЕБЕР: Ім'я?

Кінець безкоштовного
уривку. Щоби читати
далі, придбайте, будь
ласка, повну версію
книги.

ridmi
ТВІЙ УЛЮБЛЕНИЙ КНИЖКОВИЙ

КУПИТИ